„От миналото ще вземем огъня, а не пепелта“ – Жан Жорес

Национален вестник на българските антифашисти

ЖАРАВА

www.basbg.org
antifabisti@abv.bg

Година XXXV, брой 7

1 – 31 юли 2026 г.

Цена: 0.35 евро
Цена: 0.70 лв.

Думи за безсмъртния Апостол

189 години от рождението на Васил Левски

На 18 юли се навършват 189 години от рождението на Апостола на свободата Васил Левски.

Той е роден в подбалканското градче Карлово. В много бедно семейство, в което твърде млад, на Васил му се налага да стане глава на дома след смъртта на баща му. Много млад прекрачва прага на манастира и става Дякон Игнатий. Но твърде бързо манастирът става тесен за него. Както пише поетът Вазов: „Това расо черно, що нося отгоре, не ме помирява с тия небеса и когато в храма дигна си гласа, химн да пея Богу, да получа раят, мисля, че той слуша тия, що ридаят! И не с това расо и не с таз брада мога да отнема нечия беда. Рече и отсече!“. И Васил напуска манастира. Стига в Белград, където Раковски подготвя млади мъже в първата българска легия. Там се откроява от всички с изключителните си физически и интелектуални умения. Прескача най-успешно тренировъчната яма, всички са възхитени от лъвския му скок и започват да го наричат Левски.

И Васил Иванов Кунчев, Васил Левски, Апостолът на свободата, става един от идеолозите на българската национална революция. Велико негово дело е създаването на Вътрешната революционна организация. Легендата и историческата истина разказват как той преминава през всяко българско селище, увлича най-добрите българи след себе си и почти във всяко кътче създава революционен комитет. Защото е убеден, че: „Нашето дело зависи от нашите собствени усилия“. Турците го търсят непрекъснато. Той непрекъснато успява да се измъкне, като се преоблича и се превъплъщава в различни образи. Ботев пише за невероятната му издръжливост и весел характер - „Навън зима, камък се пука от студ, а той, Левски, пее“. Апостолът на Българската свобода е предаден през зимата на 1872 г. Заловен е в Къкринското ханче до Ловеч. Съден е в София. Дори турските съдии са изненадани и възхитени от него. Обесен, „там близо край град София“ на 19 февруари 1873 г. Васил Левски е вечният критерий на поколения българи от Освобождението до днес, но някак си винаги неговите завети остават все така несбъднатата българска мечта.

Парадокс и до днес остава фактът, че за българите по-големият празник е обесването, а не рождението на Левски. Давани са различни обяснения за това. Дали е чувството за вина, че никой навремето не е направил опит да го спаси в пътя му към

Георги Данчов - портрет на В. Левски

София, дали защото почитаме повече Възкресението, отколкото Рождество, защото след смъртта си Левски възкръсна в народната памет. Един светец, напуснал църквата, революционер, проповядващ европейската идея за разбирателство с всички народи, борец за национална свобода, който не се опитва да ограничи свободата на другите, аскет и борец срещу корупцията, както сега е модерно да го наречем, без самият да е корумпиран. През годините Левски е бил идеал на различни хора, понякога с противоположни политически възгледи. Братът на алпиниста Христо Проданов от Карлово на времето разказваше, че пред Паметника на Левски там са идвали и бранници, и партизани – комунисти и всеки се е кълнял в паметта на Апостола. Самият Христо Проданов на времето тръгна и загина под Еверест също с портрет на Левски в себе си.

Достатъчно е да си спомним 1987 година, когато се навършиха 150 години от рождението на Апостола, но най-големите страсти се разгоряха около 19 февруари, а не около датата на рождението на Левски – 18 юли. Тогава в най-мрачните години на тоталитарното време Левски отново беше икона и неговата личност предизвика яростни спорове. Д-р Желю Желев, тогавашният дисидент и по-късно първи демократично избран президент на България, беше написал статия за Левски, която предизвика яростта на властите и беше забранена, защото той правеше нелицеприятни паралели с демократичните възгледи на Левски и тогавашната практика. Покойният проф. Николай Генчев, известен историк и изследовател на делото на Левски, тогава излагаше една модерна гледна точка, в противовес на писателя Николай Хайтов, който се беше вторачил в търсене костите на Левски. Впрочем, не е ясно защо са ни – може би за да намерим още едни мощи, пред които да се прекланяме. А истината е друга – въпреки че и сега зад някои политици и държавници стои портретът на Левски, той е само декорация за техните доста спорни от демократична гледна точка решения и действия. И съвсем не сме още „чиста и свята република“, както искаше Левски, въпреки някои техни заявления. И отново имаме недостиг от свобода.

Четете на стр. **3**

Огненият пророк

144 години от рождението на Георги Димитров

Колкото е трудно и необикновено да се сдобием с една изключително голяма личност, толкова е трудно и мъчително да се разделим с нея, да я погребем. Още по-трудно е за нас да я опознаем и обясним, но няма друг начин да стопим и премахнем ненужната, безплодна и мъчителна скръб по един човек, който сам бе радост, живот и сила.

Бързото историческо време го изправя съвсем близо пред нас — толкова близо, че не можахме да видим целия му ръст. Чудна е тая бедна и тясна страна, из която израстват такива върхове, за да хвърлят по целия свят своята сянка. Българинът не знае броя на годините си, но винаги предузнава историческото време, отмерва точно синорите му и поставя предела.

От тридесет години насам обремененият свят търси своята свобода, търси да преутвърди своя живот чрез един нов светоглед. И в първата неизбежна битка на арената, пред очите на смаяния свят, се втурна един

българин без паспорт — като Давид с прашката си — и хвърли съдбоносния камък в челото на Голиат. Сам, на вражески терен, пророчески дързък и вдъхновен, прозрял дълбочината на своето дело, той се понесе на нещо по-голямо от прочетеното в книгите. Неговото сърце разшири своя ритъм и неговото вдъхновено слово се вплете в отчаян двубой с рева на войната.

По етера, през дима на пролятата кръв, светът чу и позна тоя глас, и узна името на тоя българин, който пръв се бе изпречил пред звяра, пред първия му скок срещу човечеството.

Отреченият от него свят вече отдавна го бе дарил с две смъртни присъди и той разбра, че тия смъртни присъди, произнесени от фашизма, се отнасят до милиони хора; че той трябва да отмени общата присъда над тия милиони и застана като защитник пред тях. Нужен бе друг трибунал. Софийският, Лайпцигският трябваше да се разширят и да обхванат целия свят. Цялата земя се превърна в страшен съд, в който той свърза своята съдба с тази на милионите. Това бе историческият предел!

Изреченото стана: произнесените присъди влязоха в сила, земята се покри с кръв и ужас. Победата дойде и тя освети в челните редици вдъхновеното лице на Георги Димитров, по което се бяха стопили и изчезнали смъртните му присъди. Той бе избрал справедливия и подобрия дял на историята.

ИЛИЯ БЕШКОВ

6 юни 1949

България, родино моя...

НИКОЛА ВАПЦАРОВ

Сън

– Лори, не спиш ли?
Чуваш ли, Лори?
„По-тихо! Скрий главата си! Отвън
на педя са от нас, не говори!“
— Лори, сънуваx толкоз хубав сън!...

Почакай... как започваше?... Така...
Войната свършена... Разбираш ме, нали?
И всичко е във нашата ръка,
нали така, Лори?

Работех пак в завода. А пък то
уж същия завод, машини същи,
но частите им блеснали — злато!
И ставите им някак по-могъщи.

В завода ти, Лори, си надзирател
и казваш: „Днеска искам триста болта!“
„Добре, Лори, отлично, мой приятел!“
И двамата се смееме доволни.

А вънка тъй широк е небосвода!...
Блести небето, въздухът блести!
И дишаш, дишаш толкова свободно!
И сам не вярваш, че това си ти. —

Лори погледна другия в очите
(те бяха толкова детински днес),
усмихна се и каза, уж сърдито:
„Какъв си ти мечтател, Фернандес!“

На изток гаснеха звездите. Мрака
отстъпваше във паника, без строй.
Сигнал за бой!
Започваше атака...

ДЕКЛАРАЦИЯ

НА БЪЛГАРСКИ АНТИФАШИСТКИ СЪЮЗ

В столицата на ЕС оскверняват паметник на българин!

Ние, българските антифашисти, с тревога научихме, че паметникът на българският антифашист Тодор Ангелов - Божаната, намиращ се в квартал „Скарбек“ в Брюксел, е бил унищожен. Горната му част, която съдържа образа на Ангелов, липсва. Няма информация кой е отговорен за това. Забелязва се тревожна тенденция за реабилитация на фашизма в Европа и за опити за дискредитиране на антифашистките дейци. Така в „сърцето“ на Европа и седалището на ЕС паметник на българин беше повреден и осквернен.

Тодор Ангелов е участник в Септемврийското въстание от 1923 г. за което е арестуван, съден и пребиван. Емигрира във Франция и Белгия. Участва в Испанската гражданска война (1936-1939 г.) на страната на републиканците.

В началото на Втората световна война Ангелов, се включва в Съпротивата. Най-значимата му заслуга е унищожаването в Брюксел на списъците с хиляди евреи, набелязани за изпращане в лагерите на смъртта. След предателство е хвърлен в крепостта Бреендонк и подлаган на жестоки мъчения цели десет месеца. Разстрелян е на 30 ноември 1943 г.

Непосредствено след войната Тодор Ангелов е обявен за един от героите на белгийската съпротива и е произведен посмъртно в звание полковник.

Настояваме за възстановяването на паметника на големия български антифашист Тодор Ангелов – Божаната. Призоваваме българската държава да се намеси за изясняването на причините за унищожаването на паметника и да съдейства за неговото възстановяване.

БЪЛГАРСКИ АНТИФАШИСТКИ СЪЮЗ

ХРОНИКА

Десетки антифашисти тържествено отбелязаха **144-годишнината от рождението на Георги Димитров** в двора на къщата му на ул. „Опълченска“ 66 в София. Бяха връчени членски карти на петима младежи от БКМС. Слово произнесе председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий. Наталия Барабанщикова и вокалната група „Червена роза“ с ръководител Кирил Гаврилов изпълниха вълнуващи антифашистки песни и любимите песни на Димитров. Поднесени бяха венци и цветя от името на НС на БСП,ГС на БСП София, БАС, МФ „Г. Димитров“ и фондация „Устойчиво развитие за България“. Антифашистите от цялата страна почетоха паметта на Георги Димитров. Проведе се и тържествено честване в родното му място - с. Ковачевци.

*

Председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий и членовете на Управителния съвет поетите Матей Шопкин и Петър Андасаров присъстваха на представянето на поетичните **антологии „Омълнени треви. 150 години Априлска епопея“** и 150 години от безсмъртния подвиг на поета революционер Христо Ботев - издание на Съюза на българските писатели и фондация „Устойчиво развитие за България“. Книгите бяха представени от Боян Ангелов - председател на Съюза на българските писатели.

*

На 16 юни 2026 г. на Казашкия гроб край село Любеново, община Раднево, обл. Стара Загора се състоя **традиционното възпоменателно честване в памет на 16-те руски казаци от Трета рота на Шести сапьорски батальон,** загинали трагично при железопътна катастрофа на 16 юни 1878 година. Руските войски се оттеглят. Прибирайки се от Истанбул руските войски се извозват до пристанище Варна и от там със кораби към градовете Одеса и Севастопол. Нелепия инцидент става насред полето край с. Любеново.

На събитието присъстваха кметът на община Раднево инж. Георги Петров, заместник-кметът Красимир Куртев, кметът на село Любеново Васил Василев, В. Тимошенко – секретар в Посолството на Руската федерация в България, Евгений Белий – председател на Българския антифашистки съюз и др.

*

Антифашистите от Община Ботевград се поклониха пред подвига на майор Франк Томпсън и другите загинали в съпротивата на лобното им място край с. Литаково. Присъстваха представители на английското посолство и председателят на БАС Евгений Белий.

Кметът на с. Литаково Пешо Младенов откри екопътека от лобното място на майор Томпсън до Братската могила, където са положени костите на 72 загинали антифашисти.

*

Десетки антифашисти се събраха на протест пред Столична община срещу решението на Столичния общински съвет за преименуване на парк „Ген. Владимир Заимов“ на парк „Оборище“ взето с гласовете на „Синя София“, ППДБ и част от ГЕРБ и „Спаси София“.

Присъстваха и общинските съветници социалисти начело с Иван Таков - председател на групата и на ГС на БСП София.

Недоволството на българските антифашисти изрази председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий

*

2 юни - Денят на Ботев и на загиналите за свободата на България бе отбелязан от организациите на Българския антифашистки съюз в цялата страна.

Антифашистите от София отбелязаха и 70-годишнината от откриването на мемориала „Братска могила“ в Борисовата градина, където са положени тленните останки на 17 загинали български антифашисти

Председателят на НС на БСП Крум Зарков, председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий, председателят на ГС на БСП София Иван Таков, общински съветници, коалиционни партньори, членове на националните и градските ръководства на БСП и БАС, социалисти и антифашисти почетоха паметта на падналите за свободата герои.

Слова произнесоха Иван Таков, Евгений Белий, Крум Зарков, Иван Спасов - Младежко обединение на БСП в София, Димитър Йонев - БКМС и Боян Киров.

*

Великотърновските антифашисти отбелязаха 82 години от провеждането на битката при Тасладжа.

В нея участват 70 партизани от Горнооряховския партизански отряд, които се сражават с близо 7000 души полиция и войска. Партизанският отряд дава 28 жертви в множество сражения. Без съд и присъда са убити 18 ятаци и помагачи на отряда от различни селища на Великотърновска област.

*

На 1 юни 2026 г. десетки български антифашисти се преклониха пред паметта и делото на ген. Владимир Заимов на лобното му място-Гарнизонното стрелбище в София. На поклонението присъстваха Крум Зарков-председател на НС на БСП, Иван Таков - председател на ГС на БСП София, зам.-председателят на Народното събрание Цончо Ганев, представители на партньорски организации.

Следва на стр. **3**

ДАРЕНИЯ ЗА ВЕСТНИК „ЖАРАВА“

1. Олег Цонев - Габрово
2. Аргир Бояджиев - Бургас
3. Дора Лишкова - София
4. Цветан Димитров - Луковит
5. арх. Красимира Джартазанова - София
6. Иго Игов - Кюстендил
7. Стефан Кузманов - Шумен
8. Костадинка Христова - Търговище
9. Динко Желев - София
10. Мария Чомпова - Сливен
11. Роза Генова - София
12. инж. Павлинка Николова - Горна Оряховица
13. Нелка Ненчева - Добрич
14. Петър Горчев - Пазарджик
15. Радка Михайлова - Хасково

In memoriam

Напусна ни Петко Коцев

На 86 години почина Петко Коцев – член на Българския антифашистки съюз и на Съюза на независимите писатели. Той бе по професия инженер, а по призвание – поет. Този самороден талант остави на читателите стихове, посветени на антифашистката идея и на героите й.

Поклон пред паметта му!

На 18 юни 2026 г. се навършиха **35 години от смъртта на ПЕТЪР ПАНЧЕВ МИТЕВ** от с. Каменец, обл. Плевен, участник във Втората световна война.

Поклон!

Дъщеря Роза, Генови, Василеви

На 30 юни 2026 г. се навършиха **35 години от смъртта на МИТКО ВАСИЛЕВ ГЕНОВ** от с. Каменец, обл. Плевен, живял в София.

Поклон!

Съпруга Роза, синове, внуци, Василеви

Памет

84 години от разстрела на Вапцаров и другарите му

Убиха ги на Гарнизонното стрелбище

Антон Иванов

Петър Богданов

Никола Вапцаров

Георги Минчев

Атанас Романов

Антон Попов

В 11,45 часа на 23 юли 1942 г. състав на Софийския военен съд осъжда на смърт шестима души – за подривна дейност, в разгара на Втората световна война. Това са: Антон Иванов, Антон Попов, Петър Богданов, Георги Минчев, Атанас Романов, Никола Вапцаров. Един от обречените на разстрел е Никола Вапцаров – тогава на 32 години, издал една-единствена книга със стиховете си, „Моторни песни“ (1940). Присъдата е изпълнена още същия ден, малко след 21 ч., на Гарнизонното стрелбище в София. Но преди това, когато Вапцаров знае, че му остават още само няколко часа живот, пише на стената на килията си едно от най-въздействащите стихотворения в българската литература: „Борбата е безмилостно жестока.“

Никола Вапцаров е роден на 7 декември 1909 г. в град Банско.

Никола учи в гимназията в Разлог, след това в Морското машинно училище във Варна, по-късно наречено на негово име.

Той е на учебна практика първоначално на кораба „Дръзки“, а през април и май 1932 г. с кораба „Бургас“ посещава Цариград, Фамагуста, Александрия, Бейрут, Порт Саид и Хайфа. При завършването на училището е произведен в ранг – офицерски кандидат и получава диплом за машинен техник.

След дипломирането си постъпва на работа във фабриката на „Българска горска индустрия“ АД в село Кочериново – като огняр и после механик. Избран е за председател на професионалното дружество, защитаващо правата на работниците. Едновременно с това организира, пише и играе роли в любителски театър.

Вапцаров работи за кратко като техник във фабриката на братя Бугарчеви, а след това като огняр в Български държавни железници и в Софийски общински екарисаж.

През септември 1940 г. Вапцаров напуска екарисажа и след краткотрайна работа в една изпитателна станция я напуска и остава безработен.

Вапцаров, който е с леви убеждения, в началото на Втората световна война се занимава с просъветска дейност.

През ноември 1940 г. по време на Соболевата акция, той заминава за Банско, където организира събирането на подписи в подкрепа на съюзен договор със СССР. На 12 декември в дома на Вапцарови в град Банско е направен обиск и поетът е арестуван, след като у него са намерени компрометиращи материали.

През декември е освободен под гаранция до разглеждане на преписката от прокурора. В първите дни на юни 1941 г. Вапцаров е арестуван отново и от София е откаран и затворен в Разложкото полицейско управление във връзка с образуваното там наказателно дело по участието му в Соболевата акция. Оттам той е интерниран за три месеца в Годеч до произнасянето на съда.

При организирания процес по реда на Закона за защита на държавата го намират за невинен и той е оправдан.

Междувременно СССР е нападнат през юни от Германия и след завръщането му в София (септември 1941 г.) Вапцаров търси контакти за участие в съпротивата. Така се свързва с Цвятко Радойнов, който става ръководител на „минноподривната комисия“ към ЦК на БРП(к), чиято задача е да организира извършването на саботажна дейност срещу държавните институции в България и немските войски, разположени в Царството. Никола Вапцаров е назначен за касиер.

През март 1942 година след продължителни агентурни действия са извършени масови арести на комунистически активисти. По този начин около 60 човека стават подсъдими по делото, станало известно като процес срещу ЦК на БРП(к).

В дома му са открити пистолет, шифровани записки, агитационни материали и други уличаващи го в конспиративна дейност доказателства. Вапцаров е подложен в затвора на тежки физически мъчения.

На 6 юли 1942 г. започва процесът.

На 23 юли е осъден на смърт и още същата вечер бива разстрелян, заедно с Антон Иванов, Антон Попов, Петър Богданов, Георги Минчев, Атанас Романов на Гарнизонното стрелбище в София.

ВЕНЦИСЛАВ МИХАЙЛОВ

Васил Левски: „Дела трябват, а не думи“

189 години от рождението на Васил Левски

Левски е основна фигура в българското освободително движение, велик български национален герой. Той организира Вътрешната революционна организация (ВРО) и Българския революционен централен комитет (БРЦК). Един от найдейните българи е в борбата за освобождение на България от османско робство. За дейността си е обесен на 18 февруари (6 февруари по стар стил) 1873 г., но традиционно датата се отбелязва на 19.

Да си спомним за величието на личността му и делата му с няколко силни и непреходни думи, изречени от Апостола, останали в сърцата на българите и в тяхната история.

„Нашето драгоценно отечество ще се нуждае от достойни хора, които да го водят по пътя на благоденствието, така щото да бъдем равни на другите европейски народи.“

„Часът на свободата призовава всеки българин да покаже на дело родолюбието си.“

„Решили сме се вече — или с нас и народа, или ще ви пратим при черните души!“

„Заклевам се пред нашето отечество България, че ще изпълнявам точно длъжността си.“

„Ние сме жадни да видим Отечеството свободно, па ако щат ма нареди да паса и патките, не е ли така?“

„Днешният век е век на свободата.“

„Трябва да се жертва всичко, па и себе си дори.“

„Чисто народният човек се бори, докато може…, ако не сполучи…, трябва да умре в народната си работа.“

„Оръжие, оръжие и пак оръжие. “

„Време за помагане е сега — закъснелите не ще бъдат наши приятели.“

„Ние не гоним турския народ, ни вярата му, а — царя и неговите закони, с една дума, турското правителство, което варварски владее не само нас, но и самите турци.“

„Ако спечеля, печеля за цял народ – ако загубя, губя само мене си.“

„Дела трябват, а не думи.“

„Техните милиони жълтици нека си бъдат техни!“

„И не забравяйте – Времето е в нас и ние сме във Времето, то нас обръща и ние него обръщаме.“

„Интригата спира хода на народната работа.“

„На драго сърце да обичаме оногова, който ни покаже погрешката, инак той не е наш приятел.“

„С моята кончина не свършва пътят, който трябва да извървите.“

„За Отечеството работя, байо! Кажи ти моите и аз твоите кривини, па да се поправим и всички да вървим наедно.“

ХРОНИКА

Продължение от стр. **2**

Слова произнесоха Евгений Белий - председател на Българския антифашистки съюз и Крум Зарков.

*

Открита бе паметна плоча пред дома, в който е живял и творил писателят, антифашист и човек Иван Аржентински (1910-1989).

Присъстваха Иван Таков - председател на групата общински съветници на МК БСП за България, Боян Ангелов - председател на Съюза на българските писатели, Евгений Белий - председател на Българския антифашистки съюз, писатели, сратници и семейството на писателя.

Слова произнесоха Е. Белий и поетът Петър Андасаров.

*

Председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий заедно с членовете на ръководството на БАС Венета Коларова и Николай Белалов и антифашистите от община Елин Пелин, участваха във **възпоменателната церемония в памет на загиналите преди 82 години партизани от отряда „Чавдар“** в местността „Жерково“.Паметникът е издигнат в чест на загиналите партизани и ятаци от бригада „Чавдар“.

Бяха поднесени венци и цветя на признателност.

*

Антифашисти от Бургаска област в с. Топчийско, община Руен, почетоха паметта на геройски загиналите преди осемдесет и две години партизани и ятаци от отряд „Народен юмрук”.

На 2 юли 1944 година край село Топчийско са разстреляни и заровени полуживи 23 партизани и ятаци. На 19 юни 1944 г. в сражение край село Козичино и Балабан дере загинали 8 партизани, начело с командира на отряд „Народен юмрук” Николай Лъсков. Запалени и унищожени са 19 партизански къщи.

Присъстваха председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий, председателя на Областния съвет на БАС Бургас Аргир Бояджиев, областното ръководство на БСП в Бургас и стотици антифашисти.

Слова произнесоха Евгений Белий и Паруш Парушев.

С едноминутно мълчание присъстващите отдадоха почит на загиналите герои.

В миналия брой в текста на Севдалина Демиревска на стр. 8 допуснахме грешки, за които се извиняваме на автора и на читателите. ■

От брой в брой

Доклад на ГЕОРГИ ДИМИТРОВ пред Седмия конгрес на комунистическия интернационал

Продължение от бр. **6/26**

Настъплението на фашизма

ЕДИННИЯТ ФРОНТ И МЛАДЕЖТА

Вече изтъкнах, другари, ролята при участието на младежта във фашистките организации за победата властта на фашизма. Говорейки за младежта, ние трябва да заявим открито: пренебрегнахме нашата задача за приобщаване на масите от работещата младеж в борбата срещу настъплението на капитала, против фашизма и заплахата от война; тази задача беше пренебрегната в редица страни. Подценихме огромното значение на младостта в борбата срещу фашисткия разкол. Не винаги отчитахме специалните икономически, политически и културни интереси на младежта. Ние също не обърнахме нужното внимание за революционното възпитание на младежта.

Фашизмът използва всичко това много хитро, като привлече в някои страни, по-специално в Германия, голяма част от младите хора които поеха по пътя към професионализма против пролетариата. Трябва да се има предвид, че фашизмът привлича младите хора не само с милитаристична романтика. Той ги храни, облича войските, дава работа на някои хора, дори създава така наречените културни институции за младите хора, като по този начин се опитват да внушават на младежите, сякаш наистина искат и могат да ги хранят, обличат, обучават и осигуряват работни места за масите работеща младеж.

Нашите комунистически младежки съюзи в редица капиталистически страните все още са предимно сектантски, несвързани от масови организации. Основната им слабост е в това, те все още се опитват да копират комунистическите партии, техните форми и методи на работа, забравяйки, че комсомолът не е комунистическа младежка партия. Те не отчитат достатъчно, че това е организация с техните специални задачи, методи и форми на работа, обучение, на младежите.

Нашите комсомолци показаха незабравими примери на героизъм в борбата срещу фашисткото насилие и буржоазната реакция. Но на тях все още им липсва способността конкретно и упорито да печелят масите от млади хора от враждебно влияние. Това показва, че не е преодоляна досега съпротивата срещу работа във фашистките масови организации: липса на правилен подход към социалистическите и другите некомунистически младежки организации.

За всичко това, разбира се, голяма отговорност носят комунистите. Политическите партии, които трябва да ръководят и подкрепят комсомола в работата си. В крайна сметка проблемът на младежите не е само комсомолски проблем.

Това е проблем на цялото комунистическо движение. В борбата за младежта са отговорни комунистическите партии и комсомолските организации. Те наистина трябва да направят решителна промяна. У дома си задачата на комунистическото младежко движение в капиталистическите страни е да върви смело по пътя за осъществяване на единен фронт, като организира и сплотява младото работещо поколение. Те трябва да имат огромно влияние върху революционното младежко движение.

Първите стъпки в тази насока се правят от примерите на Франция и САЩ . За сега само в тези страни започват да поддържат единния фронт, понеже там се постигнаха значителни успехи. В тази връзка той заслужава вниманието ни за създаването на международния обединен фронт, успешната инициатива на парижкия антифашистки и антивоенен комитет при създаването на международното сътрудничество на всички нефашистки младежки организации.

Тези са успешните стъпки в движението на единния фронт на младежта през последните години.

Това време също показва, че формите на единния фронт на младежта не трябва да се прилагат според шаблона, не е задължително да се прилага същото както в практиката на комунистическите партии. Комунистическите съюзи на младежта трябва да се стремят по всякакъв начин да обединят силите на всички общности в масови младежки организации, чак до създаването на различни по вид общи организации за борба срещу фашизма, срещу нечуваното беззаконие и милитаризация на младежта, за икономическите и културните права на младото поколение, за привличане на страната на антифашистите тези младежи, където и да са: в предприятието, в принудителните трудови лагери, на трудовите борси, в казармите и флота, в училищата в различните спортни, културни и други организации. Чрез развитието и укрепването на Комсомола нашите комсомолци трябва да постигнат създаване на антифашистки сдружения на комунистическите и социалистическите младежките съюзи върху платформата на класовата борба.

ОБЕДИНЕНИЯТ ФРОНТ И ЖЕНИТЕ

Не по-малко подценяване, другари, както и по отношение на младите хора, се проявява в отношението към работата сред работещите жени работнички, безработни жени, селянки и домакини.

Освен това, ако фашизмът отнема някъде най-много от младите хора, това са жените особено безпощадно и цинично ги поробва, играейки върху най-болните чувства на майките, стопанките. Фашизмът, действайки като благодетел, уж се бори с нищетата, дава подаръци на гладуващото семейство, опитва се да заглуши горчивината, особено сред работещите жени, от нечуваното робство, което им носи фашизмът. Той изгонва работничките от производството. Той изпраща нуждаещите се момичета на село, осъждайки ги в качеството на безплатни слуги за кулаците и земевладелците. Обещават на жените щастливо семейно огнище, но като никой друг капиталистически режим, принуждават жените да тръгнат по пътя на проституцията.

Комунистите и преди всичко нашите комунистки трябва да помнят това, без него не може да има успешна борба срещу фашизма и срещу войната въвличайки в него широките женски маси. И това не е просто пропаганда. Трябва да намерим възможност, като вземем предвид всяка специфичност от новата ситуация, за мобилизиране на масите от работещи жени около техните жизнени интереси и искания, в борбата за големи заплати, за увеличаване на заплатите по принципа: „равно заплащане за равен труд", срещу масовите съкращения, срещу всички прояви на неравностойното положение на жените във фашистката епоха.

В стремежа си да въвлече работещите жени в революционното движение, ние не трябва да се страхуваме, когато е необходимо, от създаването за тези цели и на отделни женски организации. Предубеждението, че е необходимо да се изграждат женски организации под ръководството на Комунистическата партия в капиталистическите страни в името на борбата срещу „женския сепаратизъм" в работническото движение, – този предразсъдък често носи големи вреди и трябва да бъде ликвидиран.

Необходимо е да се намерят най-простите, най-гъвкави форми за целите на подновяване на контакта и съвместната борба с революционните социалдемократични и прогресивни антивоенни и антифашистки организации на жените. Трябва на всяка цена да гарантираме, че работничките и работещите жени ще се борят рамо до рамо с братята си по класа в редиците на единния фронт на работническата класа и антифашисткия народен фронт.

АНТИИМПЕРИАЛИСТИЧЕСКИ ЕДИНЕН ФРОНТ

От изключително значение във връзка с променящите се международно и вътрешно положение във всички колониални и полуколониални страни се очертава въпросът за антиимпериалистическия единен фронт.

При създаването на широкия антиимпериалистически единен фронт на първо място трябва да се вземе предвид борбата в колониите и полуколониите за разнообразието от условия, в които се провеждат антиимпериалистическите действия за борба на масите, различната степен на зрялост на националноосвободителното движение, ролята на пролетариата в него и влиянието на комунистическата партия сред широките маси.

Въпросът е различен за Бразилия, не е като в Индия, Китай и други държави.

В Бразилия комунистическата партия, която преодоля десните започва изграждането на единен антиимпериалистически фронт чрез създаването на националноосвободителен съюз, те трябва да положат всички усилия за по-нататъшно разширяване на този фронт чрез включване в него на многомилионните маси на селячеството, тук е водещ въпросът за създаването на народна революционна армия, отдадена докрай на революцията и управлението на властта на националноосвободителния съюз.

В Индия комунистите трябва да подкрепят, разширяват и участват при всички антиимпериалистически масови протести, не е изключено те да се водят от националните реформисти. Запазвайки политическа и организационна независимост, те трябва да работят активно в рамките на организациите, участващи в Националния Конгрес на Индия, допринасящ за кристализирането на националното революционно крило с цел по-нататъшно развитие на националноосвободителното движение на народите на Индия срещу Британската империя.

В Китай, където народното движение вече е довело до създаването на съвети в области върху обширна територия на страната и до организирането на мощна Червена армия, срещу грабителското настъпление на японския империализъм и предателството на правителството на Нанкин заплаши националното окончателното съществуване на великия китайски народ. Само китайските съвети могат да действат като обединителен център в борбата с поробването и разделянето на Китай от империалистите, като обединителен център, който ще събере всички антиимпериалистически сили за национална нова борба на китайския народ.

Затова одобряваме инициативата на нашия смел брат, ръководител на Китайската комунистическа партия в създаването на най-широк антиимперски обединен фронт срещу японския и китайския империализъм.

Китайски агенти са всички онези организирани сили, които съществуват в Китай, които не са готови наистина да се борят за спасяването на страната и народа си.

Убеден съм, че ще изразя чувствата и мислите на целия ни Конгрес, ако заявя: изпращаме горещи братски поздрави от името на революционния пролетариат от целия свят към всички Съвети на Китай, китайските революционери. (Бурни ръкопляскания, всички в залата се изправят.) Изпращаме горещи братски поздрави на юнашката изпитана в хиляди битки Китайска червена армия. (Бурни аплодисменти.) И ние уверяваме Китай, че Съветския народ има нашата твърда решимост да подкрепим тяхната борба за освобождението си от всички империалистически хищници и техните китайски агенти. (Бурни аплодисменти, всички в залата се изправят. Бурните аплодисменти продължават минути.)

Следва

БЪЛГАРИ, ПРОСЛАВИЛИ РОДИНАТА

Човекът, който промени холивудското кино

Повечето от вас вероятно са чували за холивудския касов хит **„Матрицата“.** Това е един от най-популярните филми в историята на киното, известен със своите впечатляващи визуални ефекти. Въпреки тази грандиозна популярност, малко българи знаят, че зад реализацията му стои и наш сънародник. Говорим за експерта по специални ефекти в киното **Георги Боршуков.**

Той е роден през 70-те години на миналия век. Завършва Софийската математическа гимназия, след което продължава образованието си в чужбина. От 1992 до 1995 г. следва Електронно инженерство в университета в Рорчестър, САЩ. От 1995 до 1997 г. специализира Компютърна графика в университета в Бъркли, в групата на професор Дж. Малик. По време на тези две години Боршуков е един от създателите на филма „Кампанили“, който представлява пробив в технологиите на изобразяване на истински модел в компютърно изображение.

С това произведение младият студент впечатлява филмовата индустрия. Когато гледа за пръв път късометражната продукция „Кампанили“, отговорникът по визуални ефекти Джон Гета казва: „Когато видях филма на Дебевек (главен реализатор на проекта, б. а.), знаех, че това е пътят.“ Тази фраза е много показателна за голямата роля, която новата технология, открита с активното съдействие на българина, по-късно ще окаже върху киното. Тя е началото на нова ера във визуалното изкуство.

Предвид мащаба на това откритие в сферата на филмопроизводството, не е изненадващо за никого, че Георги е забелязан от водеща американска филмова компания. Така, през есента на 1997 г., е поканен да стане част от екипа на отличения с награда Оскар **„В какво се превръщат мечтите“** с участието на актьора Робин Уилямс. Ефектите, използвани в този филм, завладяват зрителите и се възприемат като изключително ценни от индустрията. Те се превръщат в основен атрибут на атрактивния филм „Матрицата“.

Именно технологията, разработена от Боршуков, прави възможно реализирането на култовата сцена, в която агент Смит и Нео водят зрелищна престрелка във въздуха. Специалните ефекти се превръщат в символ на „Матрицата“. Филмът започва да се отъждествява с визуалните си характеристики. Затова създаването на втората и третата част е немислимо без тях. Така Георги Боршуков отново работи със създателите на хитовата лента и чрез уменията си допринася за излизането на „Матрицата.

Участието на българина в създаването на някои от най-емблематичните продукции на големия екран не спира до тук. Той също е главно действащо лице в екипа по визуалните ефекти към филмите „Мисията невъзможна“, „Дълбока синева“ и „Майкъл Джордан на макс“. Всеки от тях хвърля публиката в удивление, карайки я да съпреживява всяко впечатляващо движение, което се случва пред очите им. Подобно влияние не би било възможно без иновативните технологии, плод на труда на Боршуков.

Емблематичната сцена от „Матрицата“, в която са използвани ефектите, разработени от Георги Боршуков

Широката аудитория обаче не е единствената, която е запленена от забележителните ефекти. Те грабват вниманието и на филмовите експерти. Така, през 1997 г., първият филм, над който работи българинът, е награден с Оскар. После, през 1999 г., „Матрицата“ взима същия приз, като този път наградата отива в категорията „Най-добри визуални ефекти“. Това означава, че екипът на Георги Борушков спечелва на лентата най-голямото отличие в киното. През 2000 г. Боршуков еднолично е удостоен с награда за научни и технически постижения за неговия принос в областта на рендъринга (процес на генериране на цифрово изображение от модел в компютърната графика – б. р.).

След дългогодишната значима работа, която Георги извършва в производството на филми, той пренасочва усилията си в друга сфера, пряко обвързана с визуалните технологии. Така от 2004 до 2009 г. работи за световния лидер в производството на видео игри „EA Games“. Някои от проектите, над които се труди за компанията, включват игрите „Need for Speed: Carbon“, „Tiger Woods PGA Tour“, „Fight Night Round 3“. В съставянето на тези игри Боршуков фокусира усилията си в създаването на нови стандарти за анимация, улавяне на лицеви черти и рендъринг. Тези разработки позволяват подобрение на компютърната графика и интерактивните характеристики.

Днес българинът живее и работи в Щатите, където е главен технически ръководител за голяма компания. Настоящата му дейност цели да усъвършенства процеса на онлайн пазаруване, като позволява на клиента да създаде и пробва във виртуален вариант продуктите преди да ги закупи. Това би променило драстично начина, по който се обслужва потребителя чрез мрежата.

Със своята креативна техническа работа Георги Боршуков променя завинаги света на компютърните визуализации. Още едно доказателство за това, че трудът и уменията не могат да бъдат ограничени от нищо. ■

149 години от рождението на Елин Пелин

Певец на българското село

18 юли е рождената дата на един от най-големите български творци. През 1877 година, в село Байлово се ражда малко момче, което в годините ще се открои като майстор на разказа, като виден културовед и като един от онези значими съзидатели, които обръщат голямо внимание на българското село. Името му е Димитър Стоянов, но в обществото той остава известен с псевдонима си – Елин Пелин.

Бъдещият писател отраства в семейството на Йото Варджията – мъж с всестранни таланти. Бащата се занимава предимно със земеделие, но също е зидар, дърводелец, а често се случва да поправя и коли. Родът на Елин Пелин се заселва в Байлово в началото на XIX в.

В селската действителност, в която расте бъдещият писател, учението не е особен приоритет, дори напротив. Самият Елин Пелин твърди, че в цяло Байлово единственият грамотен е неговият баща. Йото възпитава своите деца по необикновен начин. Семейството не е кой знае колко заможно, но е много будно. Възрожденският дух на епохата обхваща изцяло бащата и той силно настоява неговите синове да се изучат. Тъй като Йото работи на селския пазар като продавач на вар, има възможност понякога да купува четива за семейството. Той често носи книги на малкия Димитър. До Елин Пелин стигат едни от най-значимите произведения на тогавашната епоха – „Рибният буквар“ на д-р Петър Берон и едноименният роман „Под игото“ на Иван Вазов. Среща се и бунтовна литература, дело на революционери-писатели като Каравелов и Ботев. Според много изследователи именно тези книги запалват Димитър Стоянов изключително много по четенето.

Завършва основно училище, а по-късно и прогимназия. Интересът му към литературата обаче никога не престава. В

годините се запознава отблизо с достиженията на българските и руските автори, тъй като те са сравнително достъпни. След края на прогимназиалния курс Елин Пелин започва работа. Става даскал в родното село, като междувременно прави опит да влезе в художественото училище в столицата. Освен четенето, Димитър също много обича и да рисува. След провала по време на кандидатстването, той отново се връща в Байлово, където вече активно започва да се занимава с писане.

Селската действителност, в която живее и прекарва голямата част от живота си, оказва силно влияние върху творчеството на писателя. Впечатленията от детството, които Елин Пелин пази в спомените си са абсолютно достатъчни, за да пресъздадат реалната, динамична и често трагична обстановка, в която живее българският селянин, неговите тревоги и неволи, неговото щастие, дори при най-малките жестове на съдбата.

В края на XIX век, след създадени няколко творби, писателят заминава за София. Там веднага се сблъсква с обстановката в големия, бурно развиващ се град. Финансовото му положение е изключително тежко. Творецът едва свързва двата края. Въпреки трудната ситуация обаче, талантът му е забелязан и младият автор създава контакти с важни обществени личности. Един от тях е известният професор Иван Шишманов, който му помага да си намери работа. Младините на писателя са изключително динамични и изпълнени с приключения. В началото на XX в., след кратка работа като библиотекар, Елин Пелин е командирован във Франция. Там работи в Нанси и Париж, а в последствие се връща в България.

Заедно с Пейо Яворов, Елин Пелин е пазител на хранилището на Народната библиотека в столицата. По-късно е директор на къщата-музей на Иван Вазов.

Първите разкази от „зрелия“ период на Елин Пелин са „обвързани с трагизъм. Един от характерните персонажи е този на селския даскал, чиято тежка участ често е рисувана от перото на автора.

До 1944 година освен като писател, Елин Пелин продължава да работи в Къщата музей на Иван Вазов. В материално отношение той никога не става заможен.

Той оставя изключително наследство, което и до днес го откроява като един от най-заслужилите културни съзидатели. ■

СВЕТЪТ В ДЕЙСТВИЕ

Поскъпването на живота нарушава правата на европейците

Високите разходи за живот оказват натиск върху правата на европейците, се казва в публикувания годишен доклад на Агенцията на Европейския съюз за основните права (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA), който изважда на преден план нарастващата омраза в онлайн пространството и недостатъчната интеграция на чуждестранните работници, предаде Франс прес.

„Навсякъде в ЕС хората изпитват затруднения в ежедневието си заради продължаващата криза, свързана с нарастването на разходите за живот“, посочва в доклада директорката на агенцията Сирпа Раутио.

Цената на имотите се е увеличила с 53,4% в целия Европейски съюз 2015 и 2024 г., докато наемите са нараснали с 16,8% за същия период, сочат данни на Агенцията със седалище Виена.

Според оценки на Европейската федерация на националните асоциации, работещи с бездомни, през 2025 г. 1 287 000 души в ЕС са били без постоянно местожителство.

„Непредсказуемата международна обстановка и продължаващите войни оказват своето влияние и тук, най-вече по отношение на чувството за сигурност и благоденствие на гражданите“, заяви Раутио.

В доклада се очертава и друго явление – повече от една трета от гражданите на ЕС се сблъскват с онлайн съдържание, подклаждащо омраза.

ЕС разполага със своя собствена законова база, за да регулира съдържанието в интернет, но прилагането на законите среща трудности, най-вече по отношение на отговорността на големите технологични платформи и политическата съпротива на сили извън самия ЕС, изтъкна директорката на агенцията.

Третата основна тенденция, която докладът изважда на преден план за 2025 г. е „наличието на сериозни проблеми, свързани с пазара на труда, които засягат работниците от трети страни“.

„Докато мерките за подкрепа на бежанци от войната в Украйна позволиха тяхното по-бързо включване в пазара на труда, граждани на други държави имаха нужда от поне пет години, за да достигнат сходни равнища на заетост“, се отбелязва в доклада.

За разлика от гражданите на ЕС работниците от трети страни често имат по-висока образователна квалификация от изискваната за заеманите от тях длъжности, подложени са също така на дискриминация и експлоатация.

Въпреки това ЕС се изправя срещу недостиг на работна ръка, като не успява да привлече достатъчно кадри с висше образование, нито да задържи талантливи специалисти.

Докладът обхваща всички 27 страни членки на ЕС, както и Албания, Северна Македония и Сърбия.

Виктор Орбан бе преизбран за лидер на унгарската партия ФИДЕС

Бившият унгарски премиер Виктор Орбан бе преизбран за председател на ФИДЕС по време на тридесет и втория конгрес на партията в Будапеща, предаде унгарската новинарска агенция МТИ.

Орбан, който бе единственият кандидат, бе избран от делегатите за мандат от една година по време на тайно гласуване. Той получи 729 от общо 737 валидни гласа.

По време на конференцията бяха избрани и четирима заместник-председатели.

Делегатите единодушно приеха доклада на националния комитет чрез открито гласуване. Те приеха и доклад, в който се анализират причините за изборната загуба на партията.

Делегатите също така приеха политическа резолюция, в която се отхвърля пакта за миграцията на ЕС и се изразява протест срещу „насилственото отстраняване на демократично избрани обществени служители“.

Уставът на партията също бе изменен, като организацията на ФИДЕС вече ще бъде съобразена с местната система на общините, а съставът на националния съвет беше разширен до 28 членове.

Вучич награден от китайския президент

Китайският президент Си Цзинпин награди сръбския президент Александър Вучич с най-високото държавно отличие на КНР – Ордена на приятелството.

В указа за награждаването се посочва, че в съответствие със Закона на КНР за държавните отличия и държавните почетни титли, президентът на Сърбия е награден с Ордена за приятелство на Китайската народна република в знак на признателност за дългогодишната му отдаденост и важния му принос за развитието на приятелството и всеобхватното стратегическо партньорство между Китай и Сърбия, както и за напредъка в изграждането на общност между тях със споделено бъдеще за новата ера.

На церемонията Си заяви, че Вучич отдавна е отдаден на приятелството между Китай и Сърбия, силно насърчава развитието на отношенията между двете страни и че е активен създател и твърд защитник на всеобхватното стратегическо партньорство между Китай и Сърбия. Китайският президент допълни, че китайско-сръбското приятелство е издържало изпитанието „и на кръв, и на огън“ и подчерта, че това приятелство се е доказало като още по-ценно на фона на бързо променящата се международна обстановка.

Нека Китай и Сърбия се радват на просперитет, а нашите народи – на щастие. Нека приятелството между Китай и Сърбия трае вечно“, каза президентът Си Цзинпин на церемонията по награждаването.

Турският президент Реджеп Тайип Ердоган инвестира в изкуствения интелект

Турският президент Реджеп Тайип Ердоган обяви инвестиции на стойност 10 млрд. долара в сферата на изкуствения интелект.

Той обяви нов план за действие в сферата на изкуствения интелект, съобщава Анадолската агенция.

Съгласно плана Турция ще мобилизира най-малко 10 милиарда долара, предимно от частния сектор, за инвестиции в центрове за данни, облачни услуги и инфраструктура за изкуствен интелект, заяви Ердоган на конференция в Истанбул. По думите му Турция си е поставила за цел да увеличи инсталирания капацитет на центровете за данни до най-малко 1 гигават до 2030 г.

Той заяви, че поне 2 процента от публичните инвестиционни програми ще бъдат отпуснати за проекти в областта на изкуствения интелект.

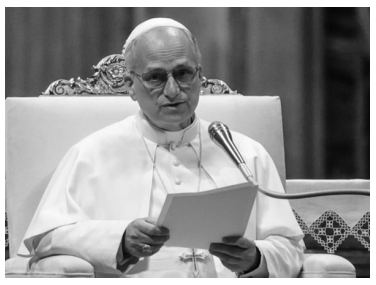
Ердоган обяви също така планове за предоставяне на достъп на гражданите до поне 2000 публични набора от данни чрез Национална библиотека за данни, включваща сектори като здравеопазване, селско стопанство, отбрана и електронна търговия.

В рамките на новия план за действие Турция ще обучи 10 000 специалисти по изкуствен интелект на напреднало ниво и 100 000 професионалисти в областта на приложенията за изкуствен интелект, каза той.

Президентът добави още, че във всички 81 окръга ще бъдат организирани семинари за грамотност в областта на изкуствения интелект с цел да се обучат 5 милиона граждани в рамките на две години.

„Ще стартираме Националната програма за грамотност в областта на изкуствения интелект, за да гарантираме, че хората от всички възрасти разбират правилно изкуствения интелект и го използват безопасно“, заяви Ердоган.

Планът за действие в областта на изкуствения интелект се основава на четири основни стълба – откриване, полза, производство и управление, отбеляза той.

Папата отново критикува Тръмп

Християните не може да насърчават войната. Това заяви папа Лъв XIV в църквата „Сагрsuperada Фамилия“ в Барселона. „Не можем да вярваме в Иисус и да изоставяме страдащите, плачещите и бягащите от мизерията“, каза още той пред хилядите вярващи, сред които бяха испанският крал Фелипе Шести и съпругата му кралица Летисия.

Папа Лъв разкритикува идеята за „справедлива война“, която бе възприета от администрацията на американския президент Доналд Тръмп в контекста на конфликта с Иран.

Светият отец заяви, че тази „теория“ твърде често е била използвана за оправдаването на всякакви войни.

Преди това папа Лъв XIV осъди насилието срещу жени и призова психичното здраве да бъде приоритет в здравните системи по време на бдение, проведено пред около 40 000 души на Олимпийския стадион в Барселона.

Нова дипломатическа инициатива на Тръмп в Близкия изток

Президентът на САЩ Доналд Тръмп е приканил лидерите на редица мюсюлмански държави да се присъединят към мирните споразумения с Израел, ако бъде постигнато споразумение между САЩ и Иран, пише Axios, позовавайки се на информирани източници.

По време на разговорите си с лидерите на Саудитска Арабия, ОАЕ, Катар, Пакистан, Турция, Египет, Йордания и Бахрейн Тръмп заяви, че след края на войната с Иран очаква онези от тях, които все още не са участници в Авраамовите споразумения или нямат мирни споразумения с Израел, да се присъединят към тях и да нормализират отношенията си с еврейската държава, съобщиха на портала двама американски служители.

По думите им лидерите на Саудитска Арабия, Катар и Пакистан, които нямат официални дипломатически отношения с Израел, са били изненадани от молбата на Тръмп.

Според официални лица от Израел и САЩ, Ер-Рияд няма да предприеме никакви стъпки по този въпрос в навечерието на изборите в Израел, които са насрочени за септември, отбелязва изданието.

Axios припомни, че официални лица от Саудитска Арабия продължават да изискват от Израел да поеме необратими и ясни ангажименти за създаване на Палестинска държава като условие за нормализиране на отношенията. Израелското правителство отказва това.

Авраамовите споразумения бяха сключени с участието на САЩ по време на първия мандат на администрацията на Тръмп през 2020 г. между Израел и три арабски държави - Бахрейн, ОАЕ и Мароко.

Договореностите предвиждат установяване на дипломатически отношения и откриване на посолства, както и сътрудничество в икономиката и други области.

САЩ отчитат напредък в преговорите и Тръмп не дава зор, но ще си даде ли Иран урана?

При това той посочи, че преговарящите все още спорят по формулировките, отнасящи се до Ормузкия пролив и ядрения арсенал на Иран.

Китай стартира ключова космическа мисия

Китай стартира комическата мисия „Шънчжоу-23“, по време на която китайски тайконавт за първи път ще остане цяла година в орбита – ключов етап в амбицията на Пекин да изпрати хора на Луната до 2030 г., предадоха световните агенции

Ракета „Дълъг поход 2F“ беше изстреляна от космодрума Цзюцюан в пустинята Гоби, в Северозападен Китай, извеждайки кораб с трите членове на екипажа към китайската космическата станция „Тянгун“.

Мисията е първият космически полет, осъществен от астронавт от Хонконг, като в случая това е 43-годишната Ли Цзяин, която преди това е работила в полицията на Хонконг.

Останалите членове на екипажа са командирът Чжу Янчжу (39 години), космически инженер, и Чжан Чжиюан (39 години), бивш пилот от военновъздушните сили, който за първи път пътува в космоса.

Екипажът трябва да осъществи множество научни експерименти.

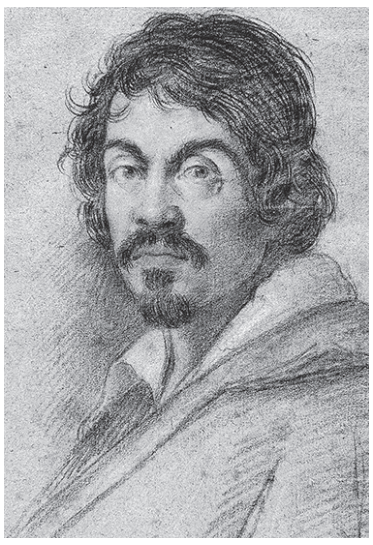
Основната особеност на „Шънчжоу-23“ обаче е експериментът с едногодишен престой в орбита на един от тримата членове на екипажа. Този експеримент ще позволи по-специално да бъдат изследвани ефектите от дългия престой в условия на микрогравитация. Кой ще остане в космоса за една година измежду тримата тайконавти, ще бъде решено на по-късен етап. ■

Калейдоскоп

ЛИЧНОСТИ

Микеланджело да Караваджо

В света на изобразителното изкуство едва ли има художник с по-завладяваща биография от тази на италианския гений Микеланджело Меризи да Караваджо. Той има репутацията на най-размирния и избухлив човек в историята на изкуството. Художникът успява да наелектризира артистичните среди както със своите неконвенционални картини, така и с бурния си живот, изпълнен със свади и скандали.

Микеланджело Меризи (или Америги) да Караваджо, наречен по името на град Караваджо е роден на 29 септември 1571 година в Милано. Художникът се обучава в града под ръководството на Симеоне Петерцано, който пък е учил при Тициан. В края на XVI век се мести в столицата Рим, където по това време се строят много нови църкви и дворци и има остра нужда от художници, които да ги изпишат.

Караваджо предизвиква истински фурор през 1600 година, когато представя „Мъченичеството на свети Матей“ и „Призоваването на свети Матей“ – първите му публични поръчки. От този момент насетне никога не му липсват поръчки, но художникът трудно понася славата – заради буйния си нрав той има непрекъснати проблеми с правосъдието. Най-големият от тях е убийството на човек при сбиване, заради което папата му издава смъртна присъда. Караваджо бяга от Рим в Неапол, след това в Малта и Сицилия.

През лятото на 1610 г., Караваджо поема към Рим, с надеждата, че ще успее да измоли опрощение от папата, но по пътя умира. Фактите около смъртта му са спорни. Според някои сведения той е умрял от треска, но според други е бил убит. По ирония на съдбата няколко дни след смъртта му пристига известие за помилването му.

Микеланджело Меризи да Караваджо остава неоценен от съвременниците си, но записва името си в списъка на най-великите художници в света. Десетте най-известни негови картини са само част от неговото творчество. Те са: Призоваването на Св. Матей, Тома Неверни, Младият Бакхус, болен, Бакхус, Гадателката, Кошница с плодове, Залавянето на Христос, Обезглавяването на Св. Йоан Кръстител, Давид с главата на Голиат, Медуза. ■

ЗА ВАШЕТО ЗДРАВЕ

Алергиите през лятото

Ако подсмърчате, кихате или търкате очите си през цялото лято, може да имате летни алергии. Летните алергии са вид сезонна алергия известна още като сенна хрема или алергичен ринит. Те се проявяват със сълзене, сърбящи очи, дращене в гърлото, кихане и запушен нос.

Летните алергии могат да бъдат предизвикани от полен от трева, дървета и растения, които цъфтят по това време на годината. Както при всяка друга алергия важно е да идентифицирате причините, за да се почувствате по-добре и да се овладеят симптомите.

Сезонните летни алергии могат да ви накарат да се чувствате некомфортно. Много хора със сезонни алергии откриват, че лицето и дихателните им пътища включително очите, носа, гърлото и устата се чувстват сърбящи и раздразнени. Може да се чувствате задръстени или да кихате често. Може също да почувствате сърбеж, сълзене на очите и като цяло да се чувствате дискомфортно.

Летните алергии обикновено се причиняват от фактори на околната среда.

Най-големият отключващ фактор за летните алергии са полените от тревите. До 30% от хората изпитват някакъв вид алергия към тревни полени. Обикновено алергиите към тревни полени достигат своя пик през юни и юли, но ако живеете в топъл климат, може да изпитате алергии към тревните полени целогодишно.

Много видове трева могат да предизвикат алергии. За съжаление тъй като полените се разнасят лесно от вятъра, може да имате симптоми на алергия към трева дори, ако вашият двор съдържа сорт трева, към който не сте алергични.

Плевелите също предизвикват алергични симптоми. Ако имате симптоми на алергия по-късно през лятото, може да сте алергични към полени на плевели. Поленът от плевели обикновено достига пик от август до есента.

Мухълът расте и се развива в топъл въздух.

Топлото и влажно време през лятото може да доведе до бързо развитие на мухъл. Алергиите към мухъл обикновено достигат своя връх през есента, но е възможно да изпитате летни алергии от мухъл, особено ако времето е било влажно.

Замърсяването на въздуха е по-лошо през лятото – прах, дим от горски пожари и други замърсители. Това също може да предизвика летните алергии.

Това е особено проблематично за хората, които страдат от алергична астма през лятото. Ако имате астма, има до 40% поголяма вероятност да получите астматичен пристъп в дни с много замърсен въздух.

Хапещи и жилещи насекоми

В допълнение към симптомите на сенна хрема може да изпитате алергична реакция към ухапване от насекоми през летните месеци. Хапещите и жилещи насекоми като комари, пчели оси и стършели са по-активни през лятото – точно когато хората прекарват повече време на открито, което увеличава риска от ухапване и ужилване. ■

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

Силното кафе – с чаша вода

Сервирането на силно кафе с чаша вода има няколко основни причини, свързани както с вкусовите усещания, така и с хигиената, и ритуала на пиене.

Изчистване на небцето

Водата се пие преди кафето, за да се „изчисти“ вкусовият рецептор от остатъци от храна или напитки. Така ароматът и вкусът на кафето се усещат по-пълноценно.

Баланс и смекчаване на горчивината

Силното кафе може да е много концентрирано и горчиво. Малка глътка вода между кафето помага да се намали усещането за интензивна горчивина и да си „отпочине“ небцето.

Хидратация

Кофеинът е лек диуретик, а малката чаша вода компенсира лекото обезводняване, което кафето може да предизвика, особено при еспресо или други силни напитки.

Традиция и етикет

В някои култури, като италианската, турската и гръцката, сервираното кафе винаги идва с вода като част от ритуала и символ на внимание към госта.

Има и една особеност – водата трябва да е студена, за да донесе контраст в усещането. Студената вода създава приятен контраст с горещата напитка, засилвайки удоволствието от пиенето на еспресо. ■

ЛЮБОПИТНО

Деца – гении

Едва ли има родител, който да не мечтае детето му да бъде истински гений. Да може неща, които връстниците му не могат, да знае неща, които останалите не знаят, да пее така, както никой около него не може да пее.

Факт е обаче, обикновените деца си играят с храната, а малките гении по света учат нови езици и изучават сфери от науката, за които дори и голяма част от възрастните не са чували.

Много от тези деца са постигнали велики дела, докато други, за съжаление, са се превърнали в емоционални развалини и не са успели да реализират потенциала си. Ето любопитни истории за деца гении.

Най-младият гросмайстор е Боби Фишър, който получи това звание през 1958 г. Тогава той е бил само на 14 години.

Най-младият студент на света е известната певица Тори Еймъс. Тя е била само на 5 години, когато постъпила в консерватория на Балтимор.

Едва на 13 години, бъдещият математик Уилям Хамилтън вече знаел 13 езика, сред които санскрит, персийски, италиански, арабски, древносирийски и индийски.

Джаз музикантът Мел Торм за първи път е свирил на сцената заедно с Coon Sanders Nighthawks Orchestra, когато е бил само на 4 години.

Гласът на английската актриса Джулия Андрюс е достигнал цели 4 октави, още когато е била на 8-годишна възраст. За сравнение, гласът на повечето хора, дори и професионални изпълнители, трудно би стигнал до 3 октави.

Още 3-годишен, Волфганг Амадеус Моцарт се научил да свири на клавесин, а на 6 вече пишел първото си музикално произведение. Две години по-късно излиза и първата му симфония, а след 4 – първата опера.

Сергей Прокофиев написал първата си опера на 9-годишна възраст.

ДАНИЕЛ МИХАЙЛОВ

Жарава

Издател
Български антифашистки съюз

1000 София
ул. „Позитано“ 20

www.antifascist-bulgaria.eu

Facebook:
Български Антифашистки Съюз – БАС

Централа
02 8107-200
Председател на УС на БАС
02 8107-220
Зам.-председатели на УС на БАС
02 8107-264
Секретари на УС на БАС
02 8107-266
Ревизионна комисия на БАС
02 8107-266
Фондация „Г. Димитров“
Председател Валери ЖАБЛЯНОВ
Гл. секретар Марин ЦВЕТКОВ
02 8107-266
Редакция на в. „Жарава“
02 8107-251
Разпространение
02 8107-220/204

Редакционен съвет
Божанка ДИМИТРОВА
Главен редактор

Боян АНГЕЛОВ
Боян БАЛЕВ
Георги Н. НИКОЛОВ
Димитър ГЕНЧЕВ
Евгений БЕЛИЙ
Илия ИВАНОВ
Кольо ГЕОРГИЕВ
Лозан ТАКЕВ
Матей ШОПКИН
Петър АНДАСАРОВ
Снежана ТОДОРОВА
Тенко ТЕНЕВ
Трифон МИТЕВ

Дафинка БЪЧВАРОВА
Абонамент, разпространение
Венетка СТОИЛОВА
Реклама
postajarava@abv.bg

Кореспонденти
Христо Борисов
Ловеч
Трифон Митев
Стара Загора
Веселка Бахнева
Търговище

Предпечатна подготовка
„МТ-студио“ ЕООД

ISSN 2534-9015

БАС

Памет

90 години от рождението на поета и общественик Лъчезар ЕЛЕНКОВ

РИЦАРЯТ С БЕЛИЯ ШАЛ

Матей ШОПКИН

На 6 май т. г. по телефона ми се обади Божанка Димитрова – главен редактор на българския антифашистки вестник „Жарава“. След неизбежните в такива случаи въпроси: „Как си, какво правиш“, Божанка ме попита бих ли написал кратка статия за Лъчезар Еленков по повод неговата 90-годишнина. „Разбира се“, отговорих аз, но дълго време държах в ръката си телефонната слушалка. Просто в първия момент не повярвах, че Лъчезар е навършил 90 години. И някаква особена стихия ме понесе през години и разстояния, през радости и тревоги, през срещи и раздели. И като в някакъв хубав сън пред нас засияха небесата на оня пролетен ден, когато за първи път се срещнахме с Лъчезар. Кой бе той?

Лъчезар Еленков е роден на 21 юли 1936 година в село Горни Лом, Видински окръг. Завършил е Московския нефтен институт. После следва българска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Каза ми, че пише стихове и иска да го приемем в литературния кръжок „Васил Воденичарски“ в Университета. Тогава бях председател на този прославен кръжок…

Сега, когато пиша тези редове, няма да изпадам в подробности. Само ще кажа, че Лъчезар бе приет в кръжока още при първия рецитал. И така неговият глас прозвуча в онази славна аудитория, където бяха звучали или звучаха гласовете на звездните имена на Владимир Башев, Любомир Левчев, Стефан Цанев, Дамян Дамянов, Александър Миланов, Георги Ведроденски. Разбира се, и на поетите-студенти като Атанас Мочуров, Янко Димов, Христо Банковски, Петко Братинов, Недялко Йорданов, Григор Ленков, Воймир Асенов, Кирил Гончев, Карол Николов. При първото си участие в рециталите в Аудитория 65 Лъчезар прочете стихотворението си „В Музея в Созопол“, което според някои литературни критици е неговата емблематична творба. Ето и самото стихотворение:

Амфора
като форма.
Точна и строга
като опровержение
на бога.

Амфора
като чувство.
През сините смокини
като слънца излизат
младите гъркини.

Амфора
като метафора.
Под южните платна
напомня тя една страна,
където робите изкусно
създавали изкуство.

Тази амфора се оказа магическият ключ на Лъчезар Еленков. Неговите стихотворения започнаха да се появяват по страниците на „Студентска трибуна“, „Народна младеж“, „Литературен фронт“, „Пулс“. А първата му стихосбирка излезе през 1967 година в издателство „Народна младеж“. Редактор на „Отвесни градове“ бе големият български поет Добри Жотев! А предговорът бе на един друг голям български поет – Александър Геров. От трите цикъла на книгата според мен най-добър е цикълът „Амфора“. Тук има една специфична поетическа атмосфера, която търси и намира своята форма, своя израз и своя смисъл. Тук има нещо ново, творчески оригинално. Само времето ще покаже как то ще се развие в бъдеще.

На 23 май 1967 година Лъчезар ми подари „Отвесни градове“ с надпис: „На Матей Шопкин – за нашата младост, поезия и слава!“

През същата година по Радио София прозвуча антифашистката поема на Лъчезар Еленков „Гранитово“. Бях развълнуван, възхитен и очарован. И побързах да кажа на моя приятел, когото вече наричах „Рицарят с белия шал“, че тази поема ще остане в неговата творческа биография и в съвременната българска поезия като висок и светъл връх. Защото е велика поема…

Нямах амбицията да бъда пророк, но се оказа, че „Гранитово“ донесе на Лъчезар широка известност и завидна слава както у нас, така и в чужбина. Не случайно поемата е включена в няколко книги на Лъчезар, отличена е с Националната награда на ЦК на ДКМС за антифашистка поема, с Националните награди „Гео Милев“, „Михалаки Георгиев“, „Иван Нивянин“, с Награда на Международната фондация „Георги Димитров“, с награда на списание „Млада гвардия“. За „Гранитово“ Лъчезар Еленков стана член на Перуанската академия, за цялостното си творчество бе удостоен със званието „Народен деятел на културата“, с ордените „Кирил и Методий“ – първа степен, „Червено знаме на труда“, „Народна република България“, „Стара планина“ и други.

Разбира се, освен „Гранитово“ поетът Лъчезар Еленков има и други поеми. Нямам възможност да спомена заглавията на всички. Ще отбележа само „Хубав ден през мен премина“, „Птицата удариха в сърцето“, „Руска поема“, „Септемврийска поема“, „Молитва за Македония“, „Дума, дадена на свободата“, „Русото глухарче“, „Дневен фенер“, „Здравей, вещице, здравей, мила“, „Часовникът“.

Аз имам слабост към поемата му „Една вечер в Карлово – Васил Левски и едно момиче“, в която той пише:

Българийо,
не се съмнявай в мене,
че не повтарям често твойто име.
Незримо аз те защитавам
от мними родолюбци.

Когато е писал тези думи, Лъчезар едва ли е предполагал, че през годините ще напише над 50 поеми. Аз не познавам друг съвременен български поет, който е автор на толкова поеми. Не случайно самият Лъчезар казва за себе си: „Какво да се прави? Талант в жанра…“ Но освен този безспорен талант в жанра, Лъчезар притежаваше и друг благороден и отговорен талант: на общественик. Този талант се прояви и по времето, когато Лъчезар бе секретар и главен секретар в Съюза на българските писатели, и когато бе главен редактор на българо-съветското списание „Дружба“, и когато бе директор на Българския културно-информационен център в Москва, и когато бе главен редактор на „Славянски вестник“, на вестник „Вяра“, и директор на вестник „Български писател“ и на вестник „Жарава“.

И затова Лъчезар Еленков има право да каже за себе си:

„На вселена аз приличам
и на истинското време в мене“.

А за мен той си остава Рицарят с белия шал!

Лъчезар Еленков сред колеги и политици

Матей ШОПКИН

ПОЕТЕ ОТ СТУДЕНТСКИТЕ ГОДИНИ

На Лъчезар Еленков

Поете от студентските години,
къде си в този полунощен час?
До мен достига бавният ти глас
и срещам пак зениците ти сини.

И пак до болка продължава спора:
Класически? Или свободен стих?
Студентският таван ни слуша тих
и плава като кораб из простора.

При нас са Маяковски и Есенин,
при нас са Вознесенски и Рубцов.
И пламъкът на нашата любов
тече по нежеженте ни вени.

Душите ни са пълни със закани
света с поезия да покорим.
И в облаци от романтичен дим
приличаме на морски капитани.

Поете от студентските години,
кажи ми в този полунощен час:
Угасна ли младежката ни страст?
Животът ни така ли ще премине?

Тежи ни този вечен кръг на дните
и този празен въздух ни тежи.
С ръка върху сърцето си кажи –
какво са без крилете си орлите?

Какво сме ние, селските момчета
без бури, без простор и ветрове?
Нима се раждат живи стихове,
когато спят мечтите на поета?

Навън, приятелю! Навън, от тези
задушни дни. Пространствата зоват.
Навън, където хората творят
свободна и класическа поезия!

1973

ЛЪЧЕЗАР ЕЛЕНКОВ

МОНОЛОГ НА МАЙКАТА

Не си отиваш ти от мен.
Не си отиваш.
В стаята присъстваш.
На трапезата оставаш.
В съня ми разговаряш.
Защо, тогава казват, че те няма?
Не вярвам в никого.
Само в тебе вярвам.

Не си убит.
Ти само си заминал в една страна,
наречена „Безсмъртие“
Прости ми, сине! Много често плача.
Не си добър към мен. Не си добър.
Че толкова години
от митинги и събрания
не ти остана време да ме видиш.
Във вестниците срещам те понякога,
но все с една и съща снимка.

Не си отиваш ти от мен.
Не си отиваш.
Съседските деца
на революции играят.
И все не могат да решат,
кое да носи твойто име.
Затворя ли вратите,
ти цяла вечер хлопаш.
Събуждам се, да ти отворя,
но само вятърът напира…
Другарите ти бавно остаряват.
А твоята коса, все същата остава.
Гъста и красива.
Годините текат.
И чувствам, много скоро,
под някоя акация,
в земята ще ме спуснат.
Тогава никой няма да помисли,
че аз завинаги при своя син отивам.
А пак ще свържат имената ни
със тази странна дума „свобода“.
Която толкова години упорито
ме разделя с тебе.

Из поемата „Гранитово“